

Hawijch Elders

Solo viool

Bach

Biber

Ysaÿe

Paganini

Zondag 17 maart 15:30hr. Theater De Kappen Haaksbergen

Kaarten kunnen bij voorkeur worden gekocht via de website www.kunstkring-haaksbergen.nl,
maar zijn eventueel ook verkrijgbaar aan de kassa van De Kappen

*Met dank aan onze sponsors:
Gemeente Haaksbergen en Fonds Podiumkunsten*

Hawijch Elders

Na Simon Haje in februari (zie www.kunstkring-haaksbergen/terugblikken) zijn we trots ons publiek nu kennis te kunnen laten maken met opnieuw een jonge grote ster, de violiste Hawijch Elders (23 jr.).

Hawijch is Cum Laude (met een tien) afgestudeerd aan het conservatorium Amsterdam. Ze won de 2de - én de publieksprijs bij het beroemde Oscar Back concours in 2018. In 2019 ontving ze de Anton Kersjes Vioolbeurs (€50.000 om in het buitenland bij gerenommeerde musici te kunnen studeren). Daarnaast won zij nog vele 1e en 2e prijzen bij belangrijke internationale viool competities.

Inmiddels is Hawijch ook 'Artist in Résidence' aan de 'Muziekkapel Koningin Elisabeth' in het Belgische Waterloo, waar zij studeert bij Augustin Dumay. Het instituut 'Muziekkapel Koningin Elisabeth', tevens voorportaal van de koningin Elisabeth competitie, is één van de drie grote instituten die in België de naam van Koningin Elizabeth dragen. Inmiddels is Hawijch geselecteerd om in mei deel te nemen aan de 'Koningin Elisabeth competitie 2024', een competitie waaraan alleen de allerbesten in de wereld mogen deelnemen.

Haar repertoire? Op grote en (gelukkig) nu nog op kleine podia speelt zij muziek uit de Barok, Romantiek, Modern en Hedendaags; zowel solo, als onderdeel van ensembles of als stervioliste voor gerenommeerde orkesten met wie zij de grote vioolconcerten speelt.

- Mogelijk hebt u haar gezien bij Podium Klassiek. Haar optredens zijn terug te zien op YouTube. In 2018 met de Carmen Fantasie van Pablo de Sarasate en in 2023 met het hallucinerende en nagenoeg onspeelbare 'Nel cor più non mi sento', variaties waarmee Paganini vele generaties violisten opzadelde en waarmee Hawijch haar optreden bij ons zal afsluiten.
- Hawijch speelt op een viool van Gennaro Gagliano (Napels, ca. 1755) en met een strijkstok van Jean Pierre Marie Persoit (Parijs, 19e eeuw). Beiden zijn in bruikleen gegeven door het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds.

- .

Het concert

Heinrich Ignaz Franz Biber (1644 – 1704),

Hawijch opent met Biber's meditatieve 'Passacaglia in g-klein', met als titel 'Beschermengel'.

Biber was een Oostenrijks-Boheemse violist en componist. Hij studeerde, leefde en werkte in Praag, Dresden, Wenen, Graz en Salzburg en is vooral bekend om zijn kerkmuziek, met daarin een grote rol voor strijkers.

De Passacaglia is de laatste van Biber's Rosenkranz vioolsonates. De sonates verwijzen naar de toendertijd geldende vijftien mysteries van de rozenkrans (inmiddels zijn het er twintig, met de toename van kennis groeit ook het aantal mysteries - PH). Deze Passacaglia verklankt het slotgebed tot de beschermengel (Schutzengel)

- De Passacaglia is een dans gebouwd op een zich steeds herhalende baslijn met daaroverheen een thema met variaties
- Biber ontwikkelde voor zijn tijd viooltechnieken die als onmogelijk golden, maar die nu – na Paganini en Ysaÿe - goed speelbaar zijn. Johan Sebastiaan Bach leunde voor zijn partita's voor viool mede op de viool inventies van Biber.

Eugène Ysaÿe (1858-1931)

Het concert vervolgt met Eugène Ysaÿe's fascinerende sonate 'Ballade'. Deze korte sonate - de derde uit een reeks van zes - is opgedragen aan de Roemeense violist en componist George Enescu (1858-1931).

- Ysaÿe schreef over de sonate: 'Ik heb mijn verbeelding de vrije loop gelaten. De herinnering aan mijn vriendschap en bewondering voor George Enescu en de optredens die we samen gaven in het huis van de prachtige koningin Carmen Sylvia (Roemenië) hebben de rest gedaan.'

De enkeldelige sonate opent met een prachtig langzaam en donker recitatief (Lento molto sostenuto) en gaat vloeiend over in het snelle tweede deel ('Allegro in tempo giusto e con bravura'). De sonate kent geagiteerde ritmes, mooie melodische sprongen, dissonantie en chromatiek en eindigt, na een korte adempauze in het midden, in een briljant coda.

Niccolo Paganini (1782 – 1840) 1

Niemand in zijn tijd twijfelde eraan. Niccolo Paganini was met zijn viool door de duivel bezeten en Paganini stookte met graagte het vuurtje rond deze mythevorming op. Placht hij volledig wit geschminkt als 'hoogromantisch lijdend kunstenaar' op te treden en klonk met regelmaat zijn viool 's avonds in het donker op kerkhoven als tribuut aan de doden. Tot op zijn sterfbed bleef hij rolvast door de biecht te weigeren, waarop de bisschop verbood hem een katholieke begrafenis te geven. Pas decennia later slaagde zijn zoon erin om zijn vader alsnog in gewijde grond een laatste rustplaats te geven.

Hawijch zal voor ons drie capriccio's uit Paganini's cyclus van 24 spelen. Deze capriccio's zijn beroemd en berucht en worden door hun extreme moeilijkheidsgraad gezien als de "ultieme" vaardigheidstest voor elke violist.

- Zo behoren drie van de vierentwintig capriccio's meteen al in de 1e ronde van de Koningin Elisabethwedstrijd tot het verplichte programma onderdeel. Gelet Hawijchs deelname aan dit toernooi kan het geen toeval zijn dat juist nu drie van deze capriccio's bij ons op haar programma staan; no 23, 9 en 24.

Wat te zeggen over deze nauwelijks speelbare stukken, anders dan dat zij fascinerend zijn om naar te luisteren. Hoor ook hoezeer Vivaldi en de aan Vivaldi schatplichtige Johan Sebastiaan Bach doorklinken in deze capriccio's.

Johan Sebastian Bach (1685-1750)

Biber voedde Bach en Paganini en Ysaÿe zijn aan hem schatplichtig. Hun muziek is terug te horen in de chaconne uit de 2^e vioolpartita, die tot het

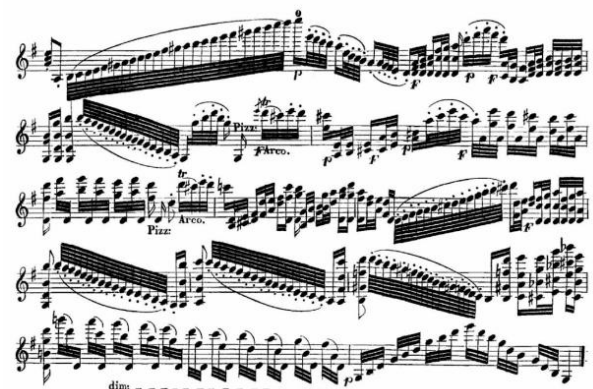
mooiste, beste en ontzagwekkendste uit het hele oeuvre dat Bach ons naliet, behoort .

- Gelet de melancholieke opening wordt soms gesuggereerd dat Bach deze chaconne schreef als hommage aan Barbara Bach, zijn overleden eerste vrouw
- Johannes Brahms hoorde in de chaconne 'een complete wereld, met de diepste gedachten en geweldigste ervaringen'.
- Violist Joshua Bell ging verder door deze Chaconne tot de grootste prestaties van de mens in de geschiedenis te rekenen. Dat gaat ver, maar andere spreken zich in soortgelijke bewoordingen uit.

De chaconne is de 5^e en laatste 'dans' van Bachs 2^e partita voor viool, als onderdeel van een serie van zes stukken voor viool solo, zijnde drie Partita's en drie Sonata's. Stukken die Bach in 1720 in Köthen schreef, waar hij kapelmeester was.

De chaconne opent eenvoudig, met 4 dalende noten in de baslijn, gaat daarna over in tweestemmigheid (sopraan en bas) om vervolgens de compositie met versieringen te omkleden.

Niccolo Paganini (1782 – 1840) 2

Het concert wordt besloten met Paganini's 'Nel cor più non mi sento'. Het betreft zeven variaties op een thema uit de opera La Molinara, in 1788 gecomponeerd door de Italiaanse componist Paisello. Een prachtige compositie die het uiterste vraagt van de weinigen die zich eraan durven te wagen.

Peter Has

Programma

Heinrich Ignaz Franz Biber (1644-1704)

Passacaglia in g-klein "Beschermengel"

Eugène Ysaÿe (1858-1931)

Sonata No. 3 Op. 27 "Ballade"

Niccolo Paganini (1782-1840)

Caprices nr. 23, 9, 24

Pauze

Johan Sebastian Bach (1685-1750)

Chaconne, Partita nr. 2 in d klein, BWV 1004

Niccolo Paganini (1782-1840)

Nel cor più non mi sento